

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Навчально-науковий інститут загальноуніверситетської підготовки
Кафедра суспільно-гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри суспільно-гуманітарних наук

доц. Володимир МИХАЙЛОВ

« 2 » вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціальна психологія»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування»
(на основі повної загальної середньої освіти)
факультет економіки та бізнесу

2022 – 2023 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна психологія» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» (на основі повної загальної середньої освіти) - Запоріжжя, ТДАТУ, 2022. - 11 с.

Розробник: к. психол. н., доц. Лариса ЄРЕМЕНКО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільно-гуманітарних наук.
Протокол №1 від 30 серпня 2022 року
Завідувач кафедри суспільно-гуманітарних наук

доц. Володимир МИХАЙЛОВ
«30» серпня 2022 року

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» (на основі повної загальної середньої освіти)

Протокол від «02» вересня 2022 року № 1
Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА
«02» вересня 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		1-й	2-й
Тижневе навантаження: Аудиторних занять – 2 год. самостійна робота студента – 4 год.	Ступінь вищої освіти «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	12 год.
		Лабораторні заняття	--
		Практичні заняття	12 год.
		Семінарські заняття	--
		Самостійна робота	66 год.
		Форма контролю: диференційований залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціальна психологія» є формування у здобувачів вищої освіти адекватного уявлення про предмет, методи та завдання соціальної психології, про її основні категорії, про місце серед інших гуманітарних наук; знайомство з основними закономірностями формування, функціонування та розвитку психіки сучасної людини, як продукту еволюції вищої форми матерії у ході суспільно-історичного процесу. Формування систематизованого комплексу знань про соціальну психологію як одного з напрямів психологічної науки, яка вивчає закономірності спілкування та сумісної діяльності людей, залучених у різні соціальні групи, а також характеристики самих груп; закономірності соціальної поведінки людей і цілих груп, методи емпіричного дослідження цієї поведінки і набір ефективних засобів і технологій соціального впливу на таку поведінку.

Основні завдання вивчення дисципліни «Соціальна психологія» полягають в теоретичній та практичній підготовці здобувачів вищої освіти з питань:

- розширення професійної ерудиції, кругозору, вироблення наукового світогляду;
- ознайомлення з базовими категоріями, поняттями й основними методологічними і дослідницькими проблемами соціальної психології, з різноманітною проблематикою соціальної психології особистості та пізнання;
- характеристики процесу виникнення науки соціальної психології й основних етапів її розвитку;
- навчити студентів орієнтуватися у змісті фундаментальних та практичних досліджень з питань соціальної психології;
- сприяти формуванню глибокого і адекватного розуміння суті процесів, які відбуваються в людині з точки зору законів психології;
- ознайомлення з основними теоретичними підходами до розуміння структури й закономірностей розвитку особистості;
- аналіз індивідуальних особливостей людини, емоційної й вольової регуляції її діяльності та засобів відображення інформації, уявлень про формування та розвиток механізмів поведінки та діяльності;
- формування знання про закономірності і механізми виникнення, функціонування і прояву соціально-психологічної реальності, що складається в процесі особистісних взаємодій;
- формування техніки спілкування в соціальній сфері;
- формування вміння аналізувати групові процеси й міжособистісні відносини;
- розвитку вмінь використовувати теоретичні та практичні знання з соціальної психології на практиці;
- здійснювати планування та психологічну корекцію соціальних взаємин у різноманітних трудових колективах. Прогнозувати та впливати психологічними методами на поведінку суб'єктів соціально-економічних взаємин.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, освітня компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти:

Загальних компетентностей:

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12 Здатність працювати автономно.

Спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

ФК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

ФК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмних результатів навчання:

РН16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

РН18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

РН19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

РН20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

Soft skills

- здатність будувати конструктивні міжособистісні стосунки, вміння ефективно спілкуватися і дотримуватись безпеки відносин;
- впевненість у собі, віра в свої здібності та власний потенціал щодо успішності в обраній сфері діяльності;
- свідоме прагнення бути суб'єктом суспільного життя й діяльності;
- здатність до рефлексії власних реакцій, думок, дій; володіння навичками ефективного навчання та саморозвитку протягом життя.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи соціальної психології.

Тема 1. Специфіка та структура спілкування як соціально-психологічного процесу. Спілкування як обмін інформацією (комунікативний бік спілкування).

Суспільні та міжособистісні відношення. Місце і природа міжособистісних відносин. Структура спілкування. Специфіка обміну інформацією між людьми. Засоби комунікації.

Тема 2. Спілкування як розуміння і сприйняття людьми одне одного (перцептивний бік спілкування).

Поняття соціальної перцепції. Механізми міжособистісного сприймання. Ефекти міжособистісного сприймання. Точність міжособистісної перцепції. Міжособистісна атракція.

Тема 3. Психологія великих соціальних груп і масових явищ.

Класифікація соціальних груп. Структура психології великих організованих груп. Соціальні класи та прошарки. Етнічні групи. Гендерні та вікові групи. Характеристика і типи стихійних груп. Соціальні рухи.

Змістовий модуль 2. Соціально-психологічна сфера особистості.

Тема 4. Психологія малих соціальних груп.

Визначення і межі, класифікація малих груп. Групові структури. Загальна характеристика динамічних процесів і утворення малої соціальної групи. Групова згуртованість. Ефективність групової діяльності. Групова динаміка і груповий розвиток. Стадії розвитку групи. Психологія колективу.

Тема 5. Загальна характеристика соціальної психології особистості.

Поняття «особистості» в соціальній психології. Біологічне й соціальне в структурі особистості. Історія дослідження особистості. Сучасні теорії особистості. Формування й розвиток особистості.

Тема 6. Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості.

Специфіка соціально-психологічної проблематики особистості. Поняття соціалізації. Зміст процесу соціалізації. Стадії процесу соціалізації. Інститути соціалізації. Соціально-психологічні якості особистості.

4. Структура навчальної дисципліни

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			годин			балів
			лк.	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1. Загальні основи соціальної психології						
1-2	Лекція 1	Специфіка та структура спілкування як соціально-психологічного процесу. Спілкування як обмін інформацією (комунікація).	2			—

	Практичне заняття 1	Специфіка та структура спілкування як соціально-психологічного процесу.		2		10
	Самостійна робота 1	Соціально-психологічні механізми спілкування.			8	3
3-4	Лекція 2	Спілкування як розуміння і сприйняття людьми одне одного (соціальна перцепція).	2			—
	Практичне заняття 2	Невербальна комунікація.		2		10
	Самостійна робота 2	Емоції як еквівалент психічного стану індивіда.			8	3
5-6	Лекція 3	Психологія великих соціальних груп і масових явищ.	2			—
	Практичне заняття 3	Психологія великих соціальних груп і масових явищ.		2		10
	Самостійна робота 3	Психологічна характеристика діяльності та активності людини.			8	4
7-8	Самостійна робота 4	Підготовка до ПМК 1			9	---
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1				10
Всього за змістовий модуль 1			6	6	33	50
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічна сфера особистості.						
9-10	Лекція 4	Психологія малих соціальних груп.	2			---
	Практичне заняття 4	Психологія малих соціальних груп.		2		10
	Самостійна робота 5	Особистість у групі. Лідерство як інструмент інтеграції групи.			8	3
11-12	Лекція 5	Загальна характеристика соціальної психології особистості.	2			---
	Практичне заняття 5	Феномен особистості в соціальній психології		2		10

	Самостійна робота 6	Соціально-психологічні бар'єри особистості			8	3
13-14	Лекція 6	Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості.	2			---
	Практичне заняття 6	Діагностика соціально-психологічного клімату колективу.		2		10
	Самостійна робота 7	Особистість як суб'єкт і об'єкт навчання, виховання і саморозвиток протягом життя.			8	4
15-16	Самостійна робота 8	Підготовка до ПМК 2			9	---
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2				10
Всього за змістовий модуль 2			6	6	33	50
Всього з навчальної дисципліни			12	12	66	100

5. Перелік питань, що виносяться на підсумковий модульний контроль

ПМК – 1

1. Основні етапи перетворення психологічних знань у психологічну науку.
2. Визначення соціальної психології як науки.
3. Сучасна соціальна психологія, її завдання й місце в системі наук.
4. Методи наукових соціально-психологічних досліджень.
5. Зв'язок соціальної психології з іншими науками.
6. Емоції й почуття: форми їх переживання. Емоції як еквівалент психічного стану індивіда.
7. Спілкування як предмет соціально-психологічного аналізу.
8. Спілкування як перцептивний процес.
9. Спілкування як комунікативний процес.
10. Спілкування як інтерактивний процес.
11. Поняття, функції та природа соціально-психологічного бар'єру.
12. Види соціально-психологічних бар'єрів.
13. Шляхи подолання соціально-психологічних бар'єрів
14. Статус, поняття і структура діяльності в соціальній психології.
15. Діяльність як соціально-психологічна проблема.
16. Забезпечення психологічної залученості в діяльність.
17. Соціально-психологічні механізми спілкування.

18. Засоби масових комунікацій у структурі спілкування.
19. Мода як найдинамічніший феномен і механізм людського спілкування.
20. Соціально-психологічні механізми сприйняття в процесі спілкування.
21. Соціально-психологічні механізми впливу в процесі спілкування.
22. Соціально-психологічні ефекти спілкування.
23. Каузальна атрибуція.
24. Сприйняття. Властивості й закономірності сприйняття.
25. Види сприйняття.
26. Вольові якості особистості.
27. Структура вольової дії.
28. Поняття про здібності. Види здібностей.
29. Поняття та форми масової поведінки.
30. Натовп. Пояснення поведінки натовпу.
31. Теорії натовпу.

ПМК – 2

32. Поняття особистості в соціальній психології.
33. Соціально-психологічна структура особистості.
34. Формування й розвиток особистості.
35. Соціалізація особистості: соціально-психологічний аналіз.
36. Зміст процесу соціалізації. Інститути соціалізації.
37. Поняття соціалізації. Стадії процесу соціалізації.
38. Теорія особистості З. Фрейда.
39. Теорія особистості К. Юнга.
40. Теорія особистості А. Адлера.
41. Теорія особистості В. Райха.
42. Теорія особистості К. Хорні.
43. Теорія особистості Г. Саллівена.
44. Теорія особистості Е. Фромма.
45. Теорія особистості А. Маслоу.
46. Теорія особистості Е. Еріксона.
47. Теорія особистості К. Роджерса.
48. Теорія особистості Дж. Келлі.
49. Психологічна теорія колективу.
50. Поняття про темперамент. Типи темпераменту і їх психологічні характеристики.
51. Акцентуації особистості.

52. Темперамент і характер. Формування й зміна характеру.
53. Характер, його структура. Типології характерів.
54. Місце і природа міжособистісних відносин.
55. Поняття та класифікація соціальних груп.
56. Визначення і межі, класифікація малих груп.
57. Динамічні процеси в малих групах. Конформна поведінка.
58. Діагностика соціально-психологічного клімату колективу.
59. Лідерство і керівництво . Стили лідерства і керівництва.
60. Прийняття групового рішення. Особливості та механізми групової дискусії.

6. Рекомендована література

Основна

1. Власова О.І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 398 с.
2. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник / М.І. Варій ; Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності. – 4-те вид., випр. і допов. – Київ : Знання, 2014. – 1047 с.
3. Данчева О. В., Практична психологія в економіці та бізнесі / О.В. Данчева, Ю.М. Швагіб. - К.: Лібра, 2009.- 270 с.
4. Джелалі, В. О. Психологія вирішення конфліктів : навч. посібник / В. О. Джелалі. – Харків-Київ : Р.И.Ф., 2016. – 320 с.
5. Донченко О. А., Хазратова Н. В. та ін Основи соціальної психології: Навчальний посібник. За ред. М. М. Слюсаревського. Київ: Міленіум, 2018. 2008.495 с.
6. Дуткевич, Т. В. Конфліктологія з основами психології управління [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. В. Дуткевич. - К. : Центр навчальної літератури, 2015. - 456 с.
7. Дубравська Д. М. Основи психології / Д. М. Дубравська. – Львів, 2001. – 380 с
8. Калаур, С. М. Соціальна конфліктологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. М. Калаур, З. З. Фалинська. - Т. : Астон, 2018. - 360 с.
9. Коваленко А. Б., Корнев М. Н. Соціальна психологія: Підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. К.: Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2016. 393 с.
10. Киричук О. В. Основи психології : підручник / О. В. Киричук, В. А. Роменець. – К. : Либідь, 2002. – 632 с.
11. Корольчук М.С. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл./ М.С.Корольчук, В.М.Крайнюк, В.М.Марченко; За заг. ред.М.С.Корольчука— К.: Ельга, 2005. — 320с.
12. Мейжис И. А., Почебут Л. Г. Социальная психология общественного развития : учеб. пособие. К. : Миллениум, 2017. Ч. 1. 310 с.
13. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник. [2-е вид., випр. та доп.]. К.: Центр учбової літератури, 2018. - 688с.

14. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : навч. посібник / П. А. М'ясоїд ; М-во освіти України. – Київ : Вища шк., 2000. – 479 с.
15. М'ясоїд П.А. Задачі з курсу загальної психології: Навч. посібник / П.А. М'ясоїд. – Київ : Вища школа, 2008.–184 с.
16. Наприєнко, О.К. Психічна саморегуляція / О.К. Наприєнко, К.О.Петров. – К.: Здоров'я, 2015. – 238 с.
17. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: у 2-х кн.: підруч. для вищ. навч. закл. Кн. I: Соціальна психологія особистості і спілкування. К.: Либідь, 2019. – 448 с.
18. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: у 2-х кн.: підруч. для вищ. навч. закл. / Л.Е. Орбан-Лембрик. - Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. – К.: Либідь, 2020. – 448 с.
19. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. К. : Талком, 2018. 579 с.
20. Панок В. Основи практичної психології : Підручник./ В. Панок Т. Титаренко, Н. Чешелева та ін. – К.: Либідь, 1999, – 536 с.
21. Пашукова Т.І. Практикум із загальної психології / Т.І. Пашукова, А.І. Допіра, Г.В. Дьяконов / За ред. Т.І. Пашукової. – Київ : «Знання», КОО, 2000. – 204 с.
22. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
23. Філоненко, М.М. Психологія спілкування : Підруч. для вищ. навч. закл./ М.М.Філоненко. - К.: Центр учбової літератури, 2018.-224 с

Допоміжна

24. Максименко С.Д., Забродський М.М. Технологія спілкування [комунікативна компетентність учителя: сутність і шляхи формування]. /С.Д.Максименко, М.М. Забродський– К., 2005.
25. Татенко В. Соціальна психологія впливу : монографія. К. : Міленіум, 2018. 216 с.
26. Творча діяльність в ускладнених умовах : наук.-метод. посіб. / В. О. Моляко [та ін.] за заг. ред. В. О. Моляко ; АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. – Київ, 2007. – 308 с.
27. Katona G. Psychological Analysis of Economic Behaviour / G. Katona. - N.Y.: Elsevier, 1995. – 460 p.
28. Lunt P., Livingstone S. M. Mass Consumption and Personal Identity. Everyday economic Experience / P. Lunt, S. M. Livingstone. - Buckingham: Open University Press, 2002.
29. Sheffrin H. M., Thaler R. H. An Economic Theory of Self-Control / H. M. Sheffrin, R. H. Thaler // NBER Working Papers. - 1998. - № 208.

7. Інформаційні ресурси

- <http://lection.com.ua/psychology/optp/mizhosobistisni-stosunki-spilkuvannya-osnovi-psiologii-ta-pedagogiki>
- <http://www.info-library.com.ua/books-book-113.html>
- http://www.koob.ru/common_psychology/
- <http://all-psychology.ru/>

<http://www.student-works.com.ua/kursovi/other/655.html>

Освітній портал ТДАТУ: <http://nip.tsatu.edu.ua/>

Сайт кафедри суспільно-гуманітарних наук: <http://www.tsatu.edu.ua/shn/>

Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.nip.tsatu.edu.ua/biblioteka/>